

9-6-50

8-5-51

256 L
AVERROIS
CORDVBENSIS EPITHOMA
Totius Metaphysices
Aristotelis.

Prohemium duodecimi libri Metaphysices.

EIVSDEM PARAPHRASES
In Libris quatuor de Cælo, & duobus de
Generatione & corruptione Aristote-
telis. Nuper omni studio ac
diligentia in lucem
editæ.



Venetys apud Hieronymum Scotum.

1542.

de Lingua a do. p. Sanchez

EPITHOMA AVERROIS

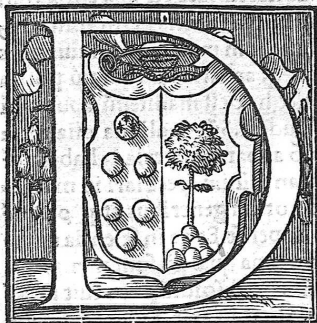
in Librum Metaphysicæ.

IACOB MANTIN MEDI.

CO HEBREO INTER.

PRETE.

¶ Tractatus Primus.



IXIT Auerrois, in
tentio nostra in hoc
libro est colligere di
cta sciētialia vniuer
salia/ ex dictis Ari
stotelis/ posita in sci
entia metaphysicæ/
iuxta nostram con
suetudinem in libris
præcedētibz. Et pri
mo incipiamus nar
rare intentionez hu

ius scientiæ & eius vtilitatem partesq; ipsius atq; gra
dum & proportionem, tandem exordiemur de rebus
quarum præcognitio iuuat in initio huius artis.

¶ Et dicamus q; iam alibi fuit dictū, q; artes & sciārū
genera sunt tria, vel scilz artes speculatiue & sunt ille
quarū finis est scire tantuz/ vel artes practicæ, & sunt
quarū sciētia habet ppter opus, aut sunt artes auxiliā
tes his, ad istas & dirigētes, & sunt. s. artes logicales. in
libro etiā posteriorū fuit dictuz/ q; artes speculatiuæ
iunt duæ, vlis. s. & particularis, vlis qdez ptemplatur
e ente absolute & de pcomitantibus ipsum essentia.

A ij

Est. 10. Tab. 7^a Hum. 11.

libus cuius spēs sunt tres. s. ars topicorū/ars elēchoꝝ,
 & hæc ars. partialis. Nō est quæ speculat de ente quo
 quō, vbi adhuc fuit dictū qd ipsius particularis gene
 ra sunt tātū duo. s. naturalis scientia, quæ. s. tractat de
 ente trāsmutabili, et scia mathematica/quæ de quāti
 tate denudata à materia cōtēplā. qd totum in libro
 posteriorū fuit suppositū modo suppositi & est notū.
 Hic autē puenit inuestigare de hoc. & dicamus qd di
 uisio harū artium speculatiuarū in has tres ptes tan
 tū fuit quid accidens de necessitate, cū ipsa entia diui
 dantur in hæc tria genera. Nā si entia pergrantur re
 perientur aliqua eorum esse in materia, & huius gñis
 entiū/speculatio/eorūdeq; accñtiuz psequētiū posita
 est per se in vna sciētia, & hoc est manifestū apud illū
 qui in sciētia naturali studuit. Sūt & aliqua alia entia
 in quorū definitione nō apparet materia lz habeāt eē
 in materia, & hoc est manifestum speculari in mathe
 maticis & de omnibus horum generibus atq; psequē
 tibus ea/fit speculatio de per se. Et qd in scientia natu
 rali ostēduntur alia principia quæ nō sunt in materia
 neq; in aliqua re sed hnt esse absolutū, ideo fuit neces
 sariuz horū speculationē fieri in arte vniuersali q̄ spe
 culatur de ente absolute. Reperiunt adhuc hic qdam
 res cōmunes/in qbus cōmunicāt sensibilia & insensibi
 lia, vt vnū & multa, potentia & actus, & reliqua cō
 sequētia vniuersalia, & tādē ea quæ pcomitātur re
 bus sensibilibus inquantum sunt entia/& est modus/
 quo appropriātur res sepate vt post hoc ostēdemus.
 De hmōi igitur rebus impossibile est aliquā artē spe
 culari pter illā cuius subiectuz est ens absolutū. Cum
 ergo ita sit & fuerit ppalatuz/qd scientiæ speculatiuæ
 bifariā diuiduntur. s. in partialem & vniuersalē, & de
 ipsa particulari iam pteriit sermo. Quod igitur re

stat modo nobis est tractare de hac scientia, cuius intentio, vt declaratum fuit, est p̄teplari de ente in quantum ens & de omnibus generibus eius donec perueniatur ad subiecta artium particularium, & de p̄sequētibz essentialibus ipsius, & cōplere totuz hoc vsq; ad suas causas primas quæ sunt res separatæ. Hinc est q̄ hæc scientia nō p̄stat, de causis/nili formā & finem & aliquo mō agens, v3. non eo modo/quo dicit̄ agēs in rebus trāsmutabilibus, q̄a cōditio agētis in hoc loco non est q̄ p̄cedat passum p̄cessiōe tēporali sicut fit in rebus naturalibus. Et quēadmodū in scientia naturali quādo reddūtur causæ cuiuscūq; rei reddūtur rōne naturæ & rerū naturalium. Sic etiam in hoc loco si conatur reddere causas rerū, quæ sunt entia illæ redduntur rōne diuinitatis & rerū diuinarū, quæ. s. sunt entia non existētia in materia. Tādē eius p̄ma intentio in hac scia est dare id qđ restauit apud ipm de sci entia circa notitiā causarū vltimarū rerū sensibiliū. Nā in scia naturali fuerūt declaratæ de hoc duæ causæ vltimæ tātū. s. materia & mouēs, hic igit̄ restauit si bi declarare cām formālē ipsarū & finalē & agētem. Nam arbitrari pōt esse differētiā inter agēs & mouēs, quia mouēs p̄stat mobili motū tm̄, agēs vero formas p̄pter quā fit motus. Hmōi aut̄ notitia fuit p̄pria huic scientiæ, p̄pea q̄a res qbus habet̄ esse haruz causarum sunt res v̄les. Et hoc ē postq̄ fuerit receptū hic id qđ in scia naturali p̄palatū fuit de eē motoris, q nō est in materia. De causa aut̄ mālī & de vltimo motore dant̄ ibi. s. in sciētia naturali p̄pōnes per quas possunt h̄ri, nō tm̄ possunt p̄fecte declarari p̄ aliā, p̄sertim cā mouēs. Declaratiōes h̄o quas fecit Auic. ad ostēdēdū p̄imum principiū in hac scientia sunt dicta Topica nō omnino vera, neq; dant aliquid p̄fecte & tu p̄cipies hoc

ex contradictionibus adductis ab Algazele p̄tra eas
in libro destructionis. Similr etiā recipit p̄fessor hu-
ius sciētiae vt diximus à scientia naturali illius eē, &
dat modū quo est motor. Quēadmodū mathemati-
ca recipit numerū motorū ab arte astronomica. Neq;
est qd supfluu; in hac sciētia id qđ in sciētia fuit p̄pa-
latū de eē principiorū separatorū, vt dicit Auic. imo
est necessariū cū hāc sciētia faciat hoc p̄ modum ra-
dicis suppositae & est vna ex p̄tibus subiectoz eius.
Ex dictis igit̄ p̄z qd sit intētio huius sciētie & eius subie-
ctū. Partes ¶o ipsius inueniunt̄ disseminate in dictis
attributis ipsi Aristo. tribus tñ p̄tinētur partibus.

¶ Prima pars speculat̄ de rebus sensibilibus iquātum
sunt entia & de oībus generibus earū quae sunt decēz
p̄dicamēta, & de oībus consequētibus eas & refert
eas ad prima illorū quātū pōt fieri in hac parte.

¶ Secūda aut̄ p̄tēplatur de principiis substātiae quae
sunt res separate & notificat quale habeāt eē. Quae
etiā refert ad suū primū p̄ncipiū qđ est ipse deus glo-
riosus, & notificabit attributa & opationes q̄ appro-
prian̄ ei, & declarabit etiā p̄portionē aliorū entium
ad ip̄m, & q̄ ipse est vltima perfectio & prima forma
atq; primū agēs, & de reliqs rebus q̄ appropriāt vni-
cuiq; separatorū & de cōibus pluribus vno ip̄sorū.

¶ Tertia ¶o speculatur de sub̄tis sciētiarū p̄ticulariū
& remouet eorū errores in quos inciderunt antiq;, &
hoc. s. in sciētia logicali & in duabus sciētiis p̄ticula-
ribus. i. in naturali/ & in mathema. Qđ ita fuit p̄pea-
ga nō est sciētie p̄ticularis verificare sua principia/ neq;
remouere errorē cadētē in ipsis, vt in libro postero-
rū fuit ostēsuz. Sed hoc est artis v̄lis. s. vel huius artis
vel Topice, verūtñ ars Topica remouet illas opinio-
nes per dicta famosa (seu apparētia) quare nō erimus

tuti quin accidat in eis falsus. Ista vero pro dicta vera & si accidat etiam ipsa esse apparentia (seu famosa) & ideo artes particulares sunt de necessitate huius scientie vere. Patet ergo ex hoc quod partes necessariae huius scientie sunt illae duae primae tantum. Sed tertia est melioris notae gratia cum esse plurius subiectorum scientiarum partialium & modus ipsius esse eorum sit ex rebus per se notis, sed cecidit in eis error apud antiquos, & de perfectione scientie est soluere illos errores per viam qua solutio dubiorum cadendum in re sit ex perfectione scientie eius una cum acquisitione scientie per se. Nobis autem visum est diuidere hunc librum in quatuor tractatus.

In primo Tractatu faciemus prologos in quorum via nos sumus, & declarabimus in eo nomina quae fiunt in hac arte.

In secundo Tractatu memorabimur res quae se habent respectu primae partis huius artis veluti species.

In tertio narrabimus consequentia communia ipsi.

In quarto Tractatur de eo quod continet secunda pars huius scientie.

Quintus Tractatus continet id quod in tertia parte huius scientie reperitur.

Et dicamus quod utilitas huius scientie est de genere utilitatis scientiarum speculatiuarum, & hoc iam in libro de anima fuit declaratum, ubi fuit dictum quod earum intentus est perfectio animae rationalis donec perveniat homo ad ultimam perfectionem suam. Verum tamen licet utilitas huius scientie sit de genere utilitatis scientiarum speculatiuarum, nihilominus adhuc est in nobiliore gradu in hoc, nam eius proportio ad illas est proportio finis & perfectionis cum per eius scientiam habeatur scientia entium per finem suarum causarum quod est intentum humanae cognitionis.

Scientiæ quoq; particulares acquiruntur perfecte per hanc scientiam cum ipsa verificet sua principia & remoueat errorem cadentem in eis, vt diximus.

¶ Ordo vero doctrinæ eius est vt locetur post scientiam naturalem, nam vt diximus ipsa vtitur tâquã radice supposita, eo quod declaratum fuit ibi de eẽ virtutib; quæ non sunt in materia, & verisimile videtur qd hæc scientia nominetur metaphysica propter ordinem eius in doctrina. Est tamen prior in esse, & ideo appellatur phiã prima. Ex dictis igitur apparet quid sit intentio huius scientiæ & partes eius, & vtilitas, & proportio ipsius atq; ordo, & quid significat nomen eius. Vix autẽ doctrinæ quæ in ea fiunt sunt illæ quæ in aliis fiunt scientiis. Maior quoq; pars generũ demonstrationis quæ in ea fiunt sunt signa, nam semp accipimus signũ à rebus notioribus apud nos ad res notiores apud naturã, sed vt diximus maior ps rerũ q̃ sunt in hac scia sunt res p se manifestæ, vel ppe dixerim vt sint per se manifestæ. vel res quæ fuerũt declaratæ in scientia naturali. Postq; ergo iã declaratũ fuit qcqd in tẽdebamus à principio rei. expedit modo tractare de vnaquaq; re primæ partis huius scientiæ postq; diuiserimus quot modis dicuntur noĩa significantia subiecta huius scientiæ & partes subiectorum eius vt sint prompta apud nos in serutatione vniuscuiusq; rei in ea requisite, & dicamus.

¶ Ens dicitur multis modis, vno modo de quolibet decem pdicamentorũ, & est de noib; quæ dicuntur sm ordinẽ & proportionem, non quæ dicuntur sm merã æquiuocationem, neq; vniuocationez, secundo dicitur de vero, quod. s. ita se habet in intellectu, quemadmodum extra intellectum, vt si diceremus si natura est, & si vacuuz nõ est. Dicitur etiã de gditate cuiuslibet rei

habentis quiditatem & essentiam extra animā, siue apprehendatur huiusmodi essentia, siue nō. In decē autē prædicamētis aggregātur hæc. s. q̄ dicit̄ de eis nomē entis his duobus modis, vno. s. mō inquātuz habēt eē extra aīam. Secūdo inquātuz significāt quiditates illarū essentiaruz, & ideo nomen entis reuertit̄ ad hæc duo tantū. s. ad veruz, & ad id qđ est extra intellectu. Et hoc etiam dupliciter, q̄a vel ad spēs, vel ad formas intelligo formas spērūz & earū qđitates. Sed ens p accidēs nō pōt imaginari in ente separato, quia essentia rei & eius qđitas nō pōt esse p accidēs. Bene tamē imaginatur quādo referunt̄ entia ad seinuicē, nam si nos facimus cōparationē inter duo entia de qua cōparatione iudicat̄ q̄ vnuz eorum sit de qđitate alterius vt centrū ad circulu, vel æqualitas duorū angulorū rectorū ad angulos triāguli, aut q̄ vnuz eorū sit in qđitate alterius, vt filius & pater, tunc dicit̄ de eis q̄ sunt per se. Sed si nō fuerit de qđitate vnus eorū q̄ reperitur in alio dicit̄ q̄ hoc est p accidēs, vt cum dicimus ædificatorē percutere lignum, & medicū eē albu. Significatur et̄ per nomen entis illa habitudo q̄ copulat p̄dicatū cū subiecto in intellectu, & dictiōes significātes talē p̄portionē, siue fuerit talis copula affirmatio vel negatio, vel fuerit vera vel falsa, per se vel per accidens, istæ ergo sunt famosiores res de qbus dicit̄ nomē entis in phia, & est de noībus transumptiuis, q̄a id qđ à vulgo significatur per ipm, est aliud q̄ id qđ significatur in hoc loco, nā plebs indicat aliqd inesse alicui rei cum dicit inuenitur perditū tadē apud eos significatur aliquid inesse subiecto, l̄ non declarauerint ipm, hinc est q̄ aliqui existimauerūt ipm significare accidēs in aliqua re existēs, nō eius essentia, q̄a illō apud plebez est de nominibus denotiatiuis, sed nos nō

te, quoniam agens est ille qui innatus est, vt per ipsum fieret qualitas in moto, & propter hoc nō cōcedit Aristo. appellare primum mouentem agētem.

¶ Dicamus igitur de generatione simplici, quæ est generatio elementorum abinuicem. Apparet enim agens in hoc esse motus localis corporum quæ mouentur circulariter, & si nonnulla generatio & corruptio procederet ordinate & recte, sed corruptio partium elementorum esset impossibile omnino, sunt enim æquales secundum totum, & existunt in suis locis naturalibus, nullum est enim hic faciens eas errare/adeo quod quædam proiicerent, quædā non æqualiter in virtutibus suis. Et similiter videtur in generatione compositorum à simplicibus, elementa enim licet admiscantur et temperentur non sufficit propter hoc vt fieret aliquod ens ex eis, & hoc est essentialiter, sicut ignis in quantum est ignis non sufficit vt fieret ex eo corpus artificiale nisi artifex formaret & correxerit eum, et ideo videtur hic quod per motum corporum cœlestium sufficit dare formas corporum mineralium cum elementis, plante autem et animalia videtur indigeri alio motore vt declaratum est in hac scia vt posterius apparebit.

¶ Et cum declaratum sit hoc de motu locali per circulationem, sequitur vt dicamus quod est prior aliis transmutationibus, sed in primo motu nihil est vt sufficiat esse causam generationis et corruptionis, illa enim quæ conuertuntur causæ etiam eorum conuertuntur, vnde necesse est vt multi motus sint & diuersi & maxime in motu solis, scilicet in sphaera decliui, iste enim motus est prima causa illius quod generatur et illius quod corrumpitur. Cum enim mo-

tus est propinquus est causa generationis multorum entium. Cuius vero est remotus est causa corruptionis multorum entium, agens autem in quatuor temporibus anni, quæ sunt in hieme et estate et autumno et vere est iste motus, agens vero apud Aristotelem in continuationem generationis et corruptionis est iste primus motus, agens vero in generationem & corruptionem est motus solis decliui, & iste motus non solum est in sole, sed etiam in luna & in aliis stellis errantibus/licet sol videatur magis actualiter, quoniam illud quod facit sol per suam ambulationem in sphaera decliui de diuersitate quatuor temporum ipsummet facit quælibet stella per suam ambulationem in sua propria sphaera, quauis lateat à nobis diuersitas propria in quâlibet stella in entibus quæ sunt apud nos, apparet ergo per sermonem vniuersalem quod habent introitus in generatione & corruptione. adeo quod si imaginata esset destructio alicuius motus/aut alicuius stellæ, sequeretur aut quod non esset perfecta nulla generatio omnino, aut quod non perficeretur generatio aliquorum entium, quædam enim entia sunt propriata per actionem cuiuslibet stellæ, & ideo inuenimus quosdam homines perspicientes/ hoc diuerunt entia secundum stellam, & posuerunt talem ens secundum talem naturam stellæ, & aliud ens secundum talem naturam stellæ, vniuersaliter autem dico quod apparet in istis stellis quod patiuntur à motu solis quod maxima diuersitas in transmutatione est secundum quod sunt propinquæ & remotæ à sole & magis appet hoc in luna mercurio venere, & videtur quod ista sit causa diuersitatis earum secundum propinquitatem & remotionem à sole. i. quod ambulant/aut veloce/aut tar-

de & spatium medium per dilatationes terminatas à sole, & cum ita videtur de sole & de aliis stellis. sequitur ergo vt generaret entia & debilitaret ea, & vniuersaliter propter longitudinem æternitatis eorum sunt circulationes terminate ab ambulatione solis & aliarum stellarum secundum propinquitatem & remotionem, quoniam istę stellę dant vnicuiq; enti suā complexionem propriatam. Deinde augmentatur vel diminuitur secundum quod naturaliter recipit, istas duas transmutationes, scilicet de propinquitate, aut remotione, & ideo vidimus quædam entia augmentari per circulationes terminatas, scilicet de circulationibus istarum stellarum, & similiter diminui, quædam enim mensurantur per motum solis, quædam vero per motum lunę, vt dispositio est in homine qui longo tempore stat in matrice, & similiter alia animalia, & non est remotum vt quædam entia mensuratur vita eorum per circulationem cuiusdam stellę magis quàm alterius. Et ideo dicimus vitam esse terminatam, & hoc fit quando nullus ab extrinseco venit accidentalis enti sicut est corruptio aeris vel malum regimen & multa alia quæ non sunt causę naturales corruptionis. Quoniam autem iste motus sunt æterne/ vt declaratum est, quia motores sunt æterni, sequitur vt generatio & corruptio sint æternę, & forte elementa generari abinuicem est æternum, quoniam corpora cœlestia mouent ea motibus conuertibilibus per propinquitatem & remotionem sine aliquo medio vt dispositio est in sole, cum enim est remotus à nobis est causa generationis corporum, per superationem qualitatis aquæ. Cū enim est propinquus est causa generationis aeris, quoniam tunc superatur,

Idē. 2. physica
cō. 26. Sol &
homo genera-
rant homines

& propter hoc non possumus imaginari corruptionem generationis isto modo. Corpora enim sunt æterna in indiuiduo. Elementa vero in specie vt declaratum est, & similiter videtur dispositio esse in mineralibus, & in multis plantis & animalibus, quæ non generantur ex spermate, & vniuersaliter in omni quod in suo esse non indigeat alio motore magis quàm sol vel aliæ stellæ, quoniam licet indigeant & essent loco proprio in quo generentur & est superficies terræ, aut sequentem eam, tamen apparet quod corpora superiora sequuntur conseruare istum locum per speciem, licet non superaret aqua, quoniam esse naturale terræ in quantum est grauis, est vt sit secundum omnes suas partes sub aqua, quoniam iam declaratum est quod hoc est conueniens ei, & hoc apparet quod hæc actio stellarum & maxime solis est actio essentialis.

¶ Vtrum autem sit hoc necessarium aut sit in maiori parte, iste est locus dignus perscrutatiois, sciemus autem hoc cum considerauerimus in speciebus quæ generantur ex spermate, & sunt illa quæ cum motu corporum cœlestium indigent alio motore propinquo vt homo. Dixit enim Aristoteles in secundo de physico auditu/hominem generari ex sole & homine. & cum declaratum sit hoc de istis speciebus quæ generantur, scilicet quod sunt æternæ à parte ante, manifestum est ergo quod sunt incorruptibilia à parte post, scilicet quando perueniunt super ipsas dāna elementaria, vt corruptio aeris, aut diluuium aquæ super terram, quoniam si essent finite erant in potentia esse infinite & iam exiret illud quod poterat esse in actu in tempore præterito quod est infinitum, & hoc esset infinities & nunc non essent. Vniuersaliter autem

iam declaratum est quòd impossibile est vt aliquid sit æternum in tempore præterito & corruptibile in tempore futuro vel econuerso, scilicet aliquod generatum & esse æternum, & cum ita sit & declaratum est quòd generatio & corruptio sunt æternæ, & æternitas in istis transmutationibus & in aliis transmutationibus generabilibus & corruptibilibus est propter sequentiam, oportet igitur declarare quot modis sit in eis.

¶ Dicamus igitur quòd ista quæ sunt possibilia esse, licet sit aliquod prius non sequitur vt posterius sit. verbi gratia. si Sortes est non sequitur quòd Plato sus filius sit. Similiter autem & in rebus artificialibus, cum enim est fundamentum non sequitur esse domus, sed quando posterius est. Necesse est vt prius sit. verbi gratia. si tu es. ergo tuus pater fuit. Cum autem est domus. ergo fuit elementum & latera. in rebus autem æternis prior necessitat posteriorem, & posterior priorem. verbi gratia. si tempus hiemale est. ergo tempus æstatuū fuit, & econtrario & cum ita sit quærendum est vtrum æternitas in rebus possibilibus & sequutio sit circulariter aut recte.

¶ Dicamus igitur æternitatem esse recte impossibile esse, in duobus extremis, scilicet in præterito & in futuro, quoniam præteritum licet necesse sit propter futurum non possumus dicere hoc procedere per se in infinitum in tempore præterito, & falsum est esse per se, quoniam si rectitudo esset in entibus quæ generantur est per accidens, & per accidens est, quoniam si esset recta indigeret aliis causis, quoniam posterius indigeret vt esset causis quæ procederent ipsum infinites, & postea apparebit quòd dans formas istorum

entium quæ generantur quibus sunt sub illo modo quo sunt est agens ab extrinseco, & est alius a spermatis, spermata enim non est nisi instrumentum. Et cum hoc declaratum sit & declaratum est quod actio agentis est infinita, non est remotum ut agat in instrumentis infinitis actiones infinitas, si vero posuerimus illa instrumenta quædam ordinare quædam, hoc esset per accidens. Similiter autem impossibile est ut æternitas continua acciderit eis recte in futuro, neque per se, neque per accidens, quoniam ex priore non sequitur posterior ut nos supra declarauimus, & cum hoc sit impossibile. Sequitur ut æternitas istarum specierum sit circulariter, & hoc est propter motorem æternum qui mouetur circulariter, cum ergo nubes est, pluuia est, & sic cum pluuia sit nubes est. Similiter autem si homo est, est etiam alius homo ab ipso, & erit alius post ipsum. Sed illud quod fit ex eis non indiget ut sit aliis causis ab elementis si corporibus celestibus, & in isto modo corpora celestia sunt sufficienter in æternitatem. Illud autem quod indiget ut sit alio principio ut animalia & plantæ ut multi existimant, & homo tantum secundum opinionem Aristotelem. Apparet quod corpora celestia dant sufficienter illud quod est sub intellectu, & hoc peruenit eis propter ipsa simul, scilicet propter corpora celestia, & propter illum principium, sed imaginari hanc generationem circularem in specie est necessaria, in indiuiduo autem & impossibilis, impossibile est enim Sortes esse postquam fuit adeo quod sit alio tempore per reciprocationem, vnam enim res non potest esse postquam fuit per reciprocationem, quoniam subiectum vnius agens oportet esse vnum. Cuius

autem corrumpitur subiectus, deinde fit/sequitur ut sit secundum in numero/& quod positio agentis in ipsis duobus sit vna, aut non ponatur ut dicunt ponentes reciprocationem, isti enim dicunt quod quando situs qui iam fuit in tpe quo fuit Plato reuertitur in oibus partibus spheræ. Tunc ipsemet Plato reuertitur/& totum hoc est falsum & inopinabile ut dictum est.

¶ Alexandrei autem opinio est quod situs & dispositiones quæ sunt in spheris in aliqua hora/quod nunquam reuertuntur in indiuiduo. Dicit enim quod si nos posuerimus stellas omnes in vno puncto spheræ planetarum, puta in arie/& postea inceperint omnes moueri, scilicet velociores & tardiores non sequitur ut reuerterent in ipsomet puncto à quo inceperunt moueri, sed quædam essent circulate per mensuram alicuius circulationis. verbi gratia. quod cum sol completeret vnum circulum, luna etiam compleret. 12. circulationes, & sic sequeretur ut situs circuli solis esset ex vnaquaque stellarum. Et tunc esset possibile ut omnes reuerterentur ad vnum locum/& nos vidimus oppositum. Sol enim diuidit suam spheram per. 365. dies & quart. luna vero per. 27. dies & med. & cum multiplicabimus istas. 27. dies & med. per vnum annum, essent 365. & quart. & cum ita sit/& agens non reuertitur vnum in numero. Et similiter impossibile est hoc in materia/declaratum est quando singulare reuertitur omni modi, & hoc intendimus declarare.

¶ Sed in isto sermone est quædam adiectio, quoniam non sequitur quod circulus lunæ non mensurat circulum solis in diebus quibus vnum non mensurat alium, quoniam quantitas communis potest esse modica, sed si ita esset, tunc illud quod est commune eis esset

430 PARAPHRASIS
quartū diei per necessitatē. Videre aut/vtrum iste cir-
culationes stellarū sunt cōmune aut non, est difficile
aut impossibile, hoc enim fundatur super scire tēpus
vnius circuli eorum cuilibet stellæ secūdum verita-
tem, & hoc impossibile est ad propinquitatem collo-
catam in aspectu, quod autē possumus scire est quōd-
quædam fere mensurant quasdam, vt dicunt astrono-
mi, quomocūq; sit singulare non potest reuerti. Et
sic consumatus est liber de generatione/ Deo glorio-
so excelloq; gratias agimus.

¶ Finis Paraphrasis libri de gñatione ⁊ corruptiōe.

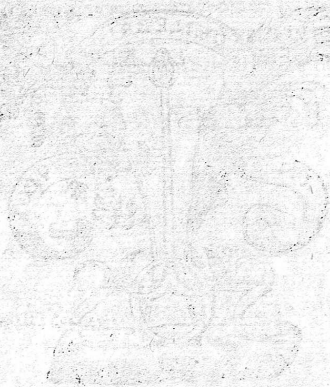
SERIES CHARTARVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R
S T V X Y Z aa bb cc dd/

Omnes sunt Quaterniones.

Venetys apud Hieronymum Scotum.







Handwritten signature:
L. J. Sanck

